

YENİ TÜRK TİCARET KANUNA GÖRE İNTERNET SİTESİ AÇMA VE YÖNLENDİRİLMİŞ MESAJ BULUNDURMA ZORUNLULUĞU

Soner ALTAŞ*

Öz

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda, teknolojinin gelişimine ve günlük hayatımızdaki yerine paralel olarak, elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetlerine ilişkin hükümlere de yer verilmiştir. Bu hükümlerden birisi internet sitesine ilişkindir. Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre, bütün sermaye şirketleri, yani anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler internet sitesi bulundurmak ve bu sitelerinin belli bir bölümünü Kanunda belirtilen asgarî hususların yayımlanmasına özgülemek zorundadırlar. Kanun, anılan yükümlüklere uyulmaması hali için hem hukukî hem de cezaî sorumluluk öngörmüştür.

I. GİRİŞ :

Bilindiği üzere, 27 Kasım 2008 tarihinde temel kanun olarak görüşmelerine başlanılan Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın ilk 76 maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda kabul edildikten sonra, kalan maddelerin görüşmelerine uzunca bir süre başlanılamamış idi. Buna karşılık, kamuoyunun yoğun beklentilerini de dikkate alan Türkiye Büyük Millet Meclisi, Tasarının kalan maddelerini, 13 Ocak 2011 tarihli 23. Dönem 5. Yasama Yılı 51. Birleşim'inde, bazı değişikliklerle kabul etti.

Yeni Türk Ticaret Kanunu(YTTK), kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkeleri çerçevesinde Şirketler Hukukumuzda birçok yenilik öngörmektedir. Bu yeniliklerden birisi de, elektronik işlemler ve bilgi toplu hizmetleri kapsamında getirilen internet sitesi açma zorunluluğudur. YTTK, her sermaye şirketine bir internet sitesi açma, bu sitenin bir bölümünü bilgi toplumu hizmetlerine tahsis etme, internet sitesinin adresini şirketin unvanının altına yazma zorunluluğu getirmektedir. YTTK'nın 124. maddesine göre,

* Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi

anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, “sermaye şirketi” sayılmaktadır. Dolayısıyla, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler bir “internet sitesi” bulundurmamak zorundadırlar. Bu yükümlülüğe aykırılık ise hukuki ve cezai sorumluluk doğuracaktır.

Dolayısıyla, bu çalışmamızda, yeni TTK’nın sermaye şirketleri için öngördüğü internet sitesi açma zorunluluğu, sitede yayımlanması gerekli bilgi ve belgelerin neler olduğu, bilgilerin sitede kalma süresi ile bu yükümlülüklerle aykırılık halinde öngörülen cezalar üzerinde durulacaktır.

2. SERMAYE ŞİRKETLERİNE GETİRİLEN İNTERNET SİTESİ AÇMA ZORUNLULUĞU :

YTTK’nun, “elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetleri” başlığı altındaki 1524. ilâ 1528. maddelerde, elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetlerine ilişkin hükümlere toplu olarak yer verilmiştir. Bunlardan “internet sitesi” kenar başlıklı 1524. maddenin ilk fıkrasında, “her sermaye şirketinin, bir internet sitesi açmaya” mecbur olduğu belirtilmektedir. Buna göre, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler 1 Temmuz 2013¹ tarihinden itibaren bir internet sitesi açmak yahut şirketin internet sitesi zaten mevcutsa bu sitenin belli bir bölümünü 1524. maddede belirtilen hususların yayımlanmasına özgülemek zorundadır(YTTK, m.1524/f.1). Bu sitenin, bir numara altında tescili ve ilgili diğer hususlar ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile düzenlenecektir(YTTK, m.1524/f.4).

3. İNTERNET SİTESİNDE BULUNDURULMASI GEREKLİ BİLGİ VE BELGELER :

Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin internet sitesine konulacak içeriğe ilişkin düzenlemelere, YTTK’nın muhtelif maddelerinde yer verilmiştir. Bununla birlikte, anılan şirketlerin internet sitesinde yer alacak bilgi ve belgeler, genel olarak, YTTK’nun 1524. maddesinin birinci fıkrasında ele alınmıştır.

1 YTTK 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecektir. İnternet sitesi açma zorunluluğuna dair 1524. madde ise, YTTK’nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl sonra, yani, 1 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe girecektir(YTTK, m.1534/f.1).

Buna göre, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler, açacakları veya zaten mevcut bulunan internet sitelerinin belli bir bölümünü aşağıdaki hususların yayımlanmasına özgülemek zorundadırlar. Yayımlanacak içeriklerin başlıcaları şunlardır (YTTK, m.1524/f.1):

a) Şirketçe kanunen yapılması gereken ilânlar,
b) Pay sahipleri ile ortakların menfaatlerini koruyabilmeleri ve haklarını bilinçli kullanabilmeleri için görmelerinin ve bilmelerinin yararlı olduğu belgeler, bilgiler, açıklamalar.

c) Yönetim kurulu tarafından alınan; rüçhan, değiştirme, alım, önerilme, değişim oranı, ayrılma karşılığı gibi haklara ilişkin kararlar; bunlarla ilgili bedellerin nasıl belirlendiğini gösteren hesapların dökümü.

d) Değerleme raporları, kurucular beyanı, payların halka arz edilmesine dair taahhütler, bunlara ait teminatlar ve garantiler; iflâsın ertelenmesine veya benzeri konulara ilişkin karar metinleri; şirketin kendi paylarını iktisap etmesi hakkındaki genel kurul ve yönetim kurulu kararları, bu işlemlerle ilgili açıklamalar, bilgiler, belgeler.

e) Birleşme, bölünme, tür değiştirme halinde, ortakların ve menfaat sahiplerinin incelemesine sunulan bilgiler, tablolar, belgeler; sermaye artırımını, azaltılması dahil, esas sözleşme değişikliklerine ait belgeler, kararlar; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları, menkul kıymet çıkarılması gibi işlemler dolayısıyla hazırlanan raporlar.

f) Genel kurullara ait olanlar dâhil her türlü çağrılara ait belgeler, raporlar, yönetim kurulu açıklamaları.

g) Şeffaflık ilkesi ve bilgi toplumu açısından açıklanması zorunlu bilgiler.

h) Bilgi alma kapsamında sorulan sorular, bunlara verilen cevaplar, diğer kanunlarda pahasahiplerinin veya ortakların aydınlatılması için öngörülen hususlar.

ı) Finansal tablolar, kanunen açıklanması gerekli ara tablolar, özel amaçlarla çıkarılan bilançolar ve diğer finansal tablolar, pay ve menfaat sahipleri bakımından bilinmesi gerekli finansal raporlamalar, bunların dipnotları ve ekleri.

i) Yönetim kurulunun yıllık raporu, kurumsal yönetim ilkelerine ne ölçüde uyulduğuna ilişkin yıllık değerlendirme açıklaması; yönetim kurulu

başkan ve üyeleriyle yöneticilere ödenen her türlü paralar, temsil ve seyahat giderleri, tazminatlar, sigortalar ve benzeri ödemeler.

j) Denetçi, özel denetçi, işlem denetçisi raporları.

k) Yetkili kurul ve bakanlıkların konulmasını istedikleri, pahasahiplerini ve sermaye piyasasını ilgilendiren konulara ilişkin bilgiler.

Yukarıda sayılanlar, şirketin internet sitesinde bulundurulması gereken asgari ve de maddede belirtildiği üzere “yayımlanacak içeriklerin başlıcaları”dır. Yoksa, bu bilgi ve belgeler “sınırlı sayı” değildir.

Kanun, anılan yükümlükler uyulmaması için cezaî sorumluluk yanında çok ağır olarak nitelendirilebilecek hukukî sonuçlar ve sorumluluklar da öngörmüştür. Buna göre, 1524. maddenin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükler uyulmaması, yani, internet sitesi açılmaması yahut açılmakla veya mevcut olmakla birlikte sitenin özgülenmiş bir kısmında yukarıda sayılan asgari içeriğe yer verilmemesi, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebini oluşturur; kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olur(YTTK, m.1524/f.2).

Yine, YTTK’ya göre, şirketin internet sitesinin 1524. maddenin amaçlarına özgülenmiş kısmında yayımlanan içeriğin başına tarih ve parantez içerisinde “**yönlendirilmiş mesaj**” ibaresinin konulması gerekmektedir (YTTK, m.1524/f.4). “Yönlendirilmiş mesaj”, YTTK ile birlikte Ticaret Hukukumuzda giren yeni bir kavramdır. Söz konusu kavram, kısaca, üçüncü kişiye yönlendirilen mesajı kastetmektedir. Yönlendirilmiş mesaj ancak Kanuna ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmeliğe² uyulmak suretiyle değiştirilebilecektir. Özgülenen kısımda yer alan bir mesajın yönlendirildiği karinedir (YTTK, m.1524/f.4).

Yönlendirilmiş mesaj, kural olarak, yönlendirildiği andan itibaren şirketin tasarrufundan çıkar. Şirket bu mesajı, Kanunda ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak Yönetmelikte belirtilen usul ve şart-

2 YTTK’nun 1524. maddesinin dördüncü fıkrasında “Bu ibareli mesaj ancak Kanuna ve ikinci fıkrada anılan yönetmeliğe uyulmak suretiyle değiştirilebilir.” denilmekle birlikte, anılan maddenin ikinci fıkrasında herhangi bir yönetmelikten bahsedilmemektedir. Yönetmelik çıkarılması, anılan maddenin dördüncü fıkrasında belirtilmektedir. Bu nedenle, anılan çelişkinin yazım hatasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

lara uymadan değiştiremez. Yönlendirilmiş mesaj üçüncü kişi yönünden de hukukî bir anlam taşır. Yönlendirilmiş mesaj, ona dayanan tarafından, yönlendirildiği şekli ile alınmış sayılır. Alınmış sayılma “üçüncü kişi tarafından biliniyor” anlamına gelmez ve böyle anlama uygun sonuçlar doğurmaz. Çünkü kimse web sitesine bakmaya, ona ulaşmaya mecbur değildir. Ancak web sitesine ve yönlendirilmiş mesaja dayanıyorsa yönlendirilmiş mesaj onun tarafından da alınmış kabul olunur. Bu kabul hukukî sonuç doğurur³. Yine, YTTK, tahsis edilen kısımda yer alan bir mesajın yönlendirildiğini karine kabul etmektedir(YTTK, m.1524/f.4). Dolayısıyla, şirketin internet sitesinin tahsis edilen kısmına konulan mesajlar yönlendirilmiş olarak kabul edilecektir.

Yönlendirilmiş mesajla ilgili olarak, YTTK'nın öngördüğü diğer bir yükümlülük ise, bunların basılı şekillerinin ayrıca muhafaza edilmesine ilişkindir. 1524. maddenin altıncı fıkrasında “Yönlendirilmiş mesajların basılı şekilleri 82 nci madde uyarınca ayrıca saklanır. İnternet sitesinde yer alacak bilgiler metin hâline getirilip şirket yönetimince tarih ve saati gösterilerek noterlikçe onaylı bir deftere sıra numarasına göre yazılır veya yapıştırılır. Daha sonra sitede yayınlanan bilgilerde bir değişiklik yapılırsa, değişikliğe ilişkin olarak yukarıdaki işlem tekrarlanır.” Denilmektedir(YTTK, m.1524/f.6).

Bu itibarla, anonim şirketlerinin internet sitelerinde “yönlendirilmiş mesajlar” a yer verilmekle yetinilmeyecek, bu mesajların, ayrıca, şirketin finansal tablolarının ve dayanağı belgelerin saklanmasına ilişkin hükümler (m.82) çerçevesinde saklanması, internet sitesinde yer alacak bilgileri metin haline getirilip noter onaylı bir deftere sıra numarasıyla yazılması ya da yapıştırması ve varsa sitedeki bilgilerde meydana gelecek değişikliklerin de aynı şekilde metin haline getirip deftere işlenmesi gerekecektir.

Diğer yandan, YTTK, “internet sitesinin bilgi toplumu hizmetlerine ayrılmış bölümünün herkesin erişimine açık” olması gerektiğine hükmet-

3 “Bu düzenleme yapılırken, şirketin “web sitesinin, şirketle ilgili bilgilere, şirketin yaptığı açıklamalara, çağrılara, beyanlara ve hazırladığı belgelere, raporlara, finansal tablolara, sorulan sorulara verilen cevaplara, herkesin en kolay şekilde ulaşabildiği, en güvenilir şeffaflığı en üst düzeyde sağlayan araç olduğu düşüncesinden hareket edilmiştir.” Bkz. 1524. madde gerekçesi, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:1/324, S.Sayı:96

miştir. Bu nedenle, erişim hakkının kullanılması, ilgili olmak veya menfaati bulunmak gibi kayıtlarla sınırlandırılmayacağı gibi herhangi bir şarta da bağlanamaz. Bu ilkenin ihlâli halinde herkes engelin kaldırılması davasını açabilir(YTTK, m.1524/f.3).

4. BİLGİ VE BELGELERİN İNTERNET SİTESİNDE KALMA SÜRESİ :

YTTK'nun 1524. maddesinin beşinci fıkrasında “Bu Kanun ve ilgili diğer kanunlarda veya idarî düzenlemelerde daha uzun bir süre öngörülmedikçe, şirketin internet sitesine konulan bir içerik, üzerinde bulunan tarihten itibaren en az **altı ay** süreyle internet sitesinde kalır; aksi hâlde konulmamış sayılır. Finansal tablolar için bu süre **beş yıldır.**” denilmiştir.

Dolayısıyla, şirketin “internet sitesine konulan bir içerik”ten finansal tablolar dışında kalanlar en az altı ay boyunca sitede kalmalıdır. Finansal tablolara ise en az beş yıl süreyle şirketin internet sitesinde yer verilmelidir. Bu genel kuraldır. Bununla birlikte, gerek yeni Türk Ticaret Kanunu gerek diğer kanunlar ve idarî düzenlemeler ile daha uzun bir sürenin öngörülmesine olanak tanınmıştır. Bu durumda, şirketin internet sitesine konulan içerik, altı ay yerine, Kanunda yahut idarî düzenlemede öngörülen süre kadar internet sitesinde kalmalıdır. YTTK, bu sürenin altı aydan az olarak belirlenmesine ise müsaade etmemiştir. Dolayısıyla, internet sitesine konulan bir içeriğin kalma süresi, idarî düzenlemeler ile 6 aydan daha az olacak şekilde belirlenemeyecektir.

5. İNTERNET SİTESİ AÇMA VE GEREKLİ BİLGİ VE BELGELERİ YAYIMLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNE AYKIRILIK HALİNDE ÖNGÖRÜLEN CEZALAR :

Sermaye şirketlerinin internet sitesi açma ve gerekli bilgi ve belgeleri özgülennmiş mesaj olarak saklama yükümlülüğüne aykırı davranılması durumunda uygulanacak cezalara, YTTK'nun 562. maddesinin 12. fıkrasında yer verilmiştir. Buna göre; 1 Temmuz 2013⁴ tarihinden itibaren

4 YTTK'nın 562. maddesinin 12. fıkrasında “bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde” ibaresi kullanılmıştır. YTTK 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecektir. Buna karşılık, YTTK'nun 1534. maddesinin birinci fıkrasına göre, 1524 üncü madde, bu

- Şirketin *internet sitesinin oluşturulmaması*,
 - Veya şirketin bir internet sitesinin mevcut bulunmasına karşılık bu internet sitesinin *bir bölümünün bilgi toplumu hizmetlerine özgülenmemesi*
- suç teşkil edecek ve -sermaye şirketinin türüne göre- anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri, limited şirketlerde müdürler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette ise yönetici olan komandite ortaklar, **altı aya kadar hapis ve yüz gündən üçyüz güne kadar adli para cezasıyla** cezalandırılacaklardır.

Yine, aynı fıkra gereği, *internet sitesine konulması gereken içeriğin usulüne uygun bir şekilde konulmaması* hali de suç olarak değerlendirilmekte ve faillerine -anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri, limited şirketlerde müdürler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette yönetici olan komandite ortaklar- **üç aya kadar hapis ve yüz güne kadar adli para cezası** verilmesi öngörülmektedir.

6. ÖZET VE SONUÇ :

Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler bir "internet sitesi" bulundurmamak zorundadırlar. Yine, bahsi geçen şirketlerin, açacakları veya zaten mevcut bulunan internet sitelerinin belli bir bölümünü Kanunda asgarî olarak belirtilen hususların yayımlanmasına özgülemeleri ve yayımlanan içeriğin başına tarih ve parantez içerisinde "yönlendirilmiş mesaj" ibaresini koymaları gerekmektedir. Bu yükümlülükler uymaması, yani, internet sitesi açılmaması yahut açılmakla veya mevcut olmakla birlikte sitenin özgülenmiş bir kısmında yukarıda sayılan asgari içeriğe yer verilmemesi, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebinin oluşturur; kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olur.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl sonra, yani 1 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe girecektir. Dolayısıyla, daha 1524. madde yürürlüğe girmeden, 1 Temmuz 2012'den itibaren üç ay hesabı yapıp ilgililerin cezai sorumluluklarına gitmek hakkaniyete ve hukuka uygun olmayacaktır. Anılan çelişkinin, 1534. maddenin TBMM Genel Kurulu'nda verilen önergeler doğrultusunda değiştirilmesine karşılık, 562. maddenin 12. fıkrasında paralel bir değişiklik yapılmasının unutulmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şirketin internet sitesine konulan bu içerik, üzerinde bulunan tarihten itibaren en az altı ay süreyle internet sitesinde kalır; aksi hâlde konulmamış sayılır. Finansal tablolar için bu süre beş yıldır. YTTK, bu konuda cezaî sorumluluk da öngörmüştür. Bu itibarla, şirketin internet sitesinin oluşturulmaması veya şirketin bir internet sitesinin mevcut bulunmasına karşılık bu internet sitesinin bir bölümünün bilgi toplumu hizmetlerine özgülenmemesi durumunda, anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri, limited şirketlerde müdürler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette ise yönetici olan komandite ortaklar, altı aya kadar hapis ve yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacaklardır. İnternet sitesine konulması gereken içeriğin usulüne uygun bir şekilde konulmaması halinde de, sayılan yöneticilere üç aya kadar hapis ve yüz güne kadar adli para cezası verilecektir. Ancak, anılan zorunluluğun halihazırda geçerli olduğu düşünülmemelidir. Zira, YTTK'nın konuya ilişkin 1524. maddesi 1 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe girecektir.

KAYNAKÇA :

<http://www.tbmm.gov.tr>

T.C. Yasalar (13.01.2011) **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu : Esas No:1/324, S.Sayısı:96